



OPONENTSKÝ POSUDOK NA HABILITAČNÚ PRÁCU

Autorka habilitačnej práce: PhDr. Katarína Minarovičová, PhD.
Názov habilitačnej práce: Sociálna práca s rodinami detí s nariadenou ústavnou starostlivosťou
Oponentka: doc. PhDr. Martina Hrozenská, PhD.

Posúdenie aktuálnosti témy práce

Téma, ktorú autorka prináša má svoje stabilné miesto v oblasti rozvoja sociálnej práce ako vednej disciplíny tak aj praktickej činnosti. Jedná sa o mimoriadne náročnú a komplexnú oblasť spoločenskej praxe, ktorá sa zameriava na podporu rodín s cieľom umožniť návrat dieťaťa do pôvodnej biologickej rodiny a zabezpečiť tak, čo najlepšie jeho záujmy. Systém sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately dohliada na výkon opatrení v zmysle zákona č. 305/2005 Z.z. o sociálnoprávnej ochrane detí a o sociálnej kuratele. Ústavná výchova je opatrením poslednej inštancie a ukladá sa súdom. Život, zdravie či kvalita života detí, ktoré možno už z dôvodu nízkeho veku považovať za skupinu s osobitným zreteľom profesionálneho záujmu, vytvára priestor na zásadnú opodstatnenosť prehlbovania odborných poznatkov. Autorka sa téme profesionálnej práce s rodinou venuje dlhodobo a jej prínos pre uvedenú oblasť akademickej i praktickej sociálnej práce je pomerne známy.

Posúdenie formálnej stránky práce

Predložená habilitačná práca spĺňa všetky požadované kritériá kladené pre tento typ kvalifikačných prác. Prácu súhrnne tvorí 127 strán, vrátane abstraktu v slovenskom aj anglickom jazyku, obsahu, úvodu, jednotlivých kapitol, záveru, zoznamu použitej literatúry a zoznamu obrázkov. V teoretickej časti habilitačnej práce sa autorka vždy odvoláva na príslušný zdroj čerpania, ktorý uvádza na danom mieste v texte a zároveň v zozname použitej literatúry umiestnenej v závere práce. Pravopis a štylistika sú na veľmi dobrej úrovni, autorka používa v celej práci vedecký jazyk. Text sa tak stáva pre čitateľov a čitateľky hodnotným vedeckým materiálom použiteľným nielen v akademickom prostredí, osobitne využiteľný je však vysokoškolskými pedagógmi a pedagogičkami venujúcimi sa problematike práce s ohrozeným dieťaťom v rodine. Jednoznačne však nájde toto dielo svoje uplatnenie u študentstva pomáhajúcich profesií a súčasne u profesionálok a profesionálov z praxe. Primárne ho však považujem za ucelené vedecké dielo určené pre odborné kruhy.

Posúdenie odbornej úrovne habilitačnej práce

Habilitačná práca je spracovaná na vynikajúcej úrovni, autorka hĺbkovo spracovala a porovnala teoretické východiská, ktoré sú relevantné ku každej mikrotéme, ktorú autorka „otvorila“. Od začiatku práce pracuje s pojmami a témami, ktoré sú v súlade s názvom a cieľom práce. Možno konštatovať, že cieľ habilitačnej práce bol naplnený, je prijateľne nastavený, dosiahnuteľný a zrozumiteľný. Habilitačná práca sa skladá zo štyroch obsahovo hodnotných kapitol, v ktorých jasne dominuje výskumná časť venovaná faktorom ovplyvňujúcich obnovu funkcií a vzťahov v rodine, čo vytvára bázu, na ktorej je možné stavať akademický aj profesionálny výkon sociálnej práce. Teoretická kapitola





nazerá na problematiku starostlivosti o deti a rodinu resp. na problematiku nariadenej ústavnej starostlivosti detí prostredníctvom jej legislatívneho ukotvenia, ale aj základných metód využívaných v praxi či v neposlednom rade aj úskalí, s ktorými sa borí. Autorka poukazuje na vysoký počet detí žijúcich mimo pôvodných biologických rodín, ktoré si vyžadujú odbornú intervenciu pracovníčok a pracovníkov ÚPSVaRov či príslušných akreditovaných subjektov. Nosnú tému teoretickej časti habilitačnej práce tvorí kapitola venovaná sanácií rodín, za účelom minimalizácie rizík spojených s vyňatím dieťaťa z jeho prirodzeného prostredia. Orientácia na dysfunkčné rodiny predpokladá fundovaný zásah profesionálov, ktorých prvoradým zreteľom je bezpečnosť a najlepší záujem dieťaťa. Prinavrátanie funkčnosti rodiny nevyplýva iba z dikcie zákona, ale aj dôvery v schopnosti rodiny a jej vlastnej ochoty a motivácie riešiť problémovú situáciu za odbornej asistencie.

Jednotlivé kapitoly posudzovaného diela sú jasné a prehľadné, práca s literatúrou je na veľmi dobrej úrovni. Autorka na základe kvalitatívnej výskumnej paradigmy získavala výstupy prostredníctvom pološtruktúrovaných rozhovorov, pričom sa snažili dopracovať k odpovediam na tri základné výskumné otázky naviazané na príslušné výskumné ciele. Po metodologickej stránke nenachádzam žiadne výrazné zaváhania, autorka pracuje precízne, dodržiava metodologickú čistotu a cez centrálnu kategóriu, identifikuje subkategórie a vzájomné vzťahy medzi nimi. V časti venovanej výsledkom autorka postupuje podľa jednotlivých faktorov vplývajúcich na obnovu funkcií a vzťahov v rodine, pričom textovú interpretáciu výsledkov vhodne dopĺňa tiež ich grafickým resp. schématickým doplnením. Autorka zameriava svoju pozornosť na faktor stojaci logicky na začiatku a tým je poznanie príčiny krízy, ktorou rodina prešla a ktorá vyústil až do umiestnenia dieťaťa do ústavnej starostlivosti. Identifikácia týchto príčin však nezakladá automaticky dôvod a potrebu riešenia z perspektívy všetkých zainteresovaných subjektov. Významnú úlohu v sanácii rodinného prostredia zohráva aj obdobie trvania problémov, ich neriešenie či odmietanie profesionálnej pomoci. Prístup subjektov, ktoré participovali na riešení problémov dysfunkčných rodín a spolupráca so širšou rodinou vytvárali predpoklad následného pozitívneho vývoja spojeného s návratom dieťaťa do jeho pôvodnej biologickej rodiny. Úprava vzťahov v rodine a nový začiatok spoločného života je to, čo si prirodzene profesionálky a profesionáli pracujúci s rodinami želajú. Autorka poukazuje na efektivitu promptnejšej pomoci rodinám a dôslednejšie sieťovanie odborníčok a odborníkov, ktorí sú v profesionálnom kontakte s dysfunkčnou rodinou. Predloženú prácu vhodne dopĺňajú kazuistiky rodín, ktoré rozširujú vhľad najmä do sociálnej situácie rodín, ako aj do komunikačných štýlov a odborných intervencií, ktoré realizovala aj samotná habilitantka.

Posúdenie práce s odbornou literatúrou a vlastného vkladu autorky

Práca s odbornou literatúrou je vysoko korektná, autorka používa a pracuje s množstvom relevantných, aktuálnych a rôznorodých (domácich aj zahraničných) zdrojov k danej problematike. Veľmi dobrá úroveň práce s odbornou spisbou sa odzrkadlila aj v texte práce a vo vlastnom vklade autorky. V celej habilitačnej práci je citeľná niekoľkoročná vedecká práca autorky a zároveň aj jej výrazná profesionálna angažovanosť v riešenej problematike, čo potvrdzuje aj jej doterajšia publikačná činnosť. Niektoré doterajšie (súvisiace) publikačné výstupy habilitantka uvádza aj v zozname použitej literatúry. Vlastné komentáre a interpretácie sú súčasťou celej práce a mnohé svoje konštatovania autorka podporuje výsledkami iných relevantných výskumov a tvrdeniami renomovaných autorov a autoriek.

Výsledky a prínos habilitačnej práce

Predkladaná habilitačná práca prináša hodnotné výsledky a výstupy pre sociálnu prácu a najmä pre jej špecifickú oblasť, ktorou je práca s rodinami detí s nariadenou ústavnou výchovou. Výstupy sú užitočné nielen pre teóriu, ale aj prax sociálnej práce a zároveň je možné identifikovať aj jej prínos pre oblasť vzdelávania v odbore s prienikom do iných vedných oblastí a odborov.





PhDr. Katarína Minarovičová, PhD. svojou habilitačnou prácou prejavila schopnosť kriticky a najmä vedecky uvažovať, čím potvrdila svoju niekoľkoročnú vedeckú prácu, ktorá je prínosom pre vedný odbor, v ktorom habilituje. Možno konštatovať, že habilitačná práca, obohacuje sociálnu prácu najmä ako vedu a jej výstupy sú využiteľné aj v praktickej sociálnej práci, špecificky v oblasti práce s deťmi a rodinami a môže byť výrazne inšpirujúcou aj pre iné vedné oblasti. Predkladaná habilitačná práca svojim obsahovým spracovaním rozvíja a podporuje angažovanosť a kritické uvažovanie čitateľiek a čitateľov. Zároveň podáva komplexný, ucelený, a systematický rozbor jednej témy, pričom jednotlivé časti diela na seba navzájom nadväzujú s hlavnou intenciou komunikovať vedecké poznatky najmä do akademických kruhov. Autorka vo svojej publikácii integruje nielen známe, ale i nové, doposiaľ nepublikované informácie. Zároveň je v monografii používaný vedecký, no zároveň pre čitateľov a čitateľky zrozumiteľný jazyk, ktorým predstavuje diskurz o predmetnej problematike v rôznych relevantných kontextoch. Všetky informácie uvedené v texte práce vychádzajú s témou súvisiacich literárnych (či už teoretických alebo výskumných) prameňov.

Otázky a podnety do diskusie pre autorku habilitačnej práce v rámci obhajoby habilitačnej práce

1. Využila habilitantka pre analýzu kvalitatívnych dát nejaký softvérový nástroj?
2. Aký smerom by sa ďalej mohol uberať výskum predmetnej problematiky, ktorý autorka započala v rámci predloženej habilitačnej práce?
3. Ktoré zistenie autorku najviac prekvapilo, prípadne obohatilo? Prosím o zodpovedanie otázky s prienikom to teórie sociálnej práce a vzdelávania v sociálnej práci.
4. Vedú si kompetentné inštitúcie štatistiku návratu detí do pôvodnej biologickej rodiny? Na základe Vašich praktických skúseností, aké sú najčastejšie dôvody neúspešnej obnovy funkcií a vzťahov v rodine a zotrvania dieťaťa v ústavnej starostlivosti?

Záver

Na základe vyššie uvedeného možno konštatovať, že predložená habilitačná práca **spĺňa** ako po formálnej, tak i obsahovej stránke **požiadavky kladené na tento typ kvalifikačnej práce**. **Odporúčam** habilitačnú prácu k obhajobe a zároveň **navrhujem** komisii pre habilitačné konanie a následne Vedeckej rade Fakulty zdravotníctva a sociálnej práce Trnavskej univerzity v Trnave, **aby po úspešnej obhajobe udelila PhDr. Kataríne Minarovičovej, PhD. vedecko-pedagogický titul:**

„docent (doc.)“

v študijnom odbore **Sociálna práca**.

V Bratislave dňa 12.05.2025

doc. PhDr. Martina Hrozenská, PhD.
Katedra sociálnej práce, Pedagogická
fakulta, Univerzity Komenského v Bratislave

